

DE AANLEG VAN EEN VERKEERSWEG VAN KEULEN OVER GEMERT
NAAR DEN BOSCH. I.

Vaak gebeuren er dingen, waarvan men later spijt heeft of althans behoort te hebben, evengoed als men het soms betreuren moet, dat een of ander niet gebeurd is. Zo is het naar mijn mening ook met de aanleg van een weg van Keulen over Gemert naar Den Bosch, waarvoor in 1791 een plan werd gemaakt. Hierover werd op 21 april 1791 een schrijven gericht vanwege het Pruisisch Administratie-College van Geldern (ten zuiden van Kevelaer) aan den Heer Landcommandeur von Reischach in Aldenbiezen.

"Reeds dikwijls", zoo begint het schrijven, "is de wens geuit, dat de weg van Keulen naar Den Bosch over Geldern, Venraij en verder over Gemert zou lopen, waardoor de route, die tot heden gevolgd wordt, ongeveer acht uur korter zou worden en evenzeer de handel tenzeerste zou worden bevorderd. Dit zou uw onderdanen tevens veel winst brengen.

De weg van Venraij tot ons gebied hebben wij in orde laten maken en zijn gaarne bereid om datgene wat er aan mecht mankeren te laten repareren. Omdat echter de voerlui, naar wij vernomen hebben, alleen in het droge jaargetijde Gemert kunnen bereiken, verzoeken wij Uwe Excellentie allervriendelijkst. deze weg op dat gedeelte -naar verhouding ten laste van de handel- in orde te laten brengen en te onderhouden en alzoo het algemeen nut te helpen bevorderen.

Gaarne ontvingen we hierover spoedig een gunstig antwoord."

(get.) Geheimrath und Director

Heinius.

De Landcommandeur liet er geen gras over groeien en zond reeds op 1 mei 1791 een afschrift van bovengenoemd schrijven naar de Heer Drossard van Gemert, vergezeld van het volgende schrijven:

ALDENBIESEN dem 1 Mai 1791.

Aen de Heer Drossart tot Gemert.

Zonder twijfel zult gij uit de hier bijgevoegde afschriftelijke bijlage gemakkelijk vatten, hoe en in wel-

ker voege ik van het konigl. Preus. administratie-Collegie van Gelderen gerequireerd worde, om zaamenderhand met het zelve de weg-maeking van Keulen op 's-Hertogenbosch over die in de bijlaage gemelde plaetsen te onderneemen; maar indien dit, voor zoo veel het Gemert raekt, eene gemeene en tot het gemeen best dienende zaak is, zoo gelieven de Heer Drossard, daarover eene gemeente vergadering aentestellen en zaementlijk met de magistraat deser plaetse naer goedkeuring en welzijn van de gemeente hier in voorts te gaen, en mij uwe goedacting daerover zoo haest mogelijk te communicateeren; opdat ik naer begerente aan bovengemelde Collegie eene bondige antwoord kan laeten toegaen.-----wat mij aengaet, dunkt mij, dat deze weg maeking over Gemert grooten voortgang der Commercie in Gemert zal veroorzaaken; daer en boven het diend tot iders voordeel; dus moet zig ook ider in 't bijzonder deze zaak laten aengelegen zijn.

Veerders believen d'heer Drossard mij te berigten:

1° hoe verre zig mijne jurisdictie, waarop dezen weg zoude moeten gemaakt worden, uijtstrekt.

2° op wat wijs en met wat materialen dezelve, om het langst te dueren, zoude moeten gemaakt worden? - En om dit met grond te kunnen doen, schijnt het mij noodzaekelijk te zijn hier toe eenen experten ingenieur te neemen, om daer van eene kaarte of plaen te macken; de welke mij zult gelieven toe te zenden; in welkers haestige verwagting ik ben met vele grootagting etc.

(get.) Reischach.

Uit bovenstaand schrijven blijkt weer eens te meer, hoezeer de Landcommandeur bezorgd was voor het stoffelijk belang van degenen, die aan zijn zorgen waren toevertrouwd en dat hij de zaak grondig wil aanpakken. Het moet dan ook wel een teleurstelling voor von Reischach zijn geweest, toen hij op zijn enthousiaste brief de reactie hierop vanuit Gemert ontving in het volgende schrijven, gedateerd 15 mei 1791:

"Gedienstig en voorloopig Bericht van H.v. Moorsel, Scholtus te Gemert over de wegmaking van Ceulen op 's Bosch over Gemert".

Hoogwaarde Excellentie!
Genadigen Souvrain en Heer!

Uwer Hoogw. Excellenties Hooge en altijd geëerbiëdigde brievenletteren vanden 7 dezer, met bijgaande afschrift betrekkelijk de wegmaaking van Ceulen op 's Bosch over Gemert, mij op laatsleden Zondag per post geworden zijnde, hebbe ik daarover, ingevolge van diens, op dingsdag laatsleden eene Gemeentsvergaderinge aangelegd, waarin de gevoelens vrijuit den anderen liepen, en er dus ten diens eene nadere vergaderinge bepaald wierd, wanneer Gemeende representanten ten naadsten bij overeenkwamen en mij verzogten daer over een ontwerpbericht aan Uw Hoogw. Excell. te coucheeren ten Eijnde hetzelve alsdan na genoege bevonden te kunnen inleveren hetgeen ik aannam; -- doch, om dat bericht niet op losse grond, maar met drangredens te kunnen ontwerpen, hebbe ik nootig geoordeeld, mij daarover nauwkeurig te moeten informereen - en overzulks zal ik zeker niet eerder dan aanstaande woensdag daar mede in gereedheid zijn.

Ik hebbe het mijne pligt geacht Uw Hoogw. Excell. daar van voorloopig te moeten kennis geeven, terwijl ik in middels de eere hebbe van met bereidvaardige onderdanigheid, en meest mogelijke Hoogachting te zijn

Hoogw. Excellenties!

Genadige Souvrain en Heer!

Gemert 15 Maji 1791.

Uw Hoogw. Excell. Dien.

(get.) H.v. Moorsel, Scholtus.

Wordt vervolgd.

A.H.J. Pennings.

KLOMPENMAKERIJ IN GEMERT (bij wijze van boekbespreking). Elders in dit nummer wordt geattendeerd op het verschijnen van een boek over de Brabantse klompenmakerij, geschreven door Dr. F. J. H. van Puijenbroek. Het ligt voor de hand, dat (oud)Gemertenaren, wanneer ze een dergelijk boek in handen krijgen, beginnen met te kijken, of er ook iets over Gemert gezegd wrdrt. Blijkens het re-